

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti, četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalci: Celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00
Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by Carrier \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months.
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents

Entered as second-class matter January 8th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83

No. 178

Tue., Aug., 1, 1944

Ali so vojni ujetniki, ali pa niso?

V Zed. državah je zdaj mnogo vojnih ujetnikov, nemških in italijanskih. Kar se tiče Nemcev vemo, da postopajo z njimi, kot to določa mednarodna postava. Kar se pa tiče italijanskih vojnih ujetnikov pa prav ne vemo, ali so vojni ujetniki ali niso. Oni dan so jih pripeljali kakih 30 v Cleveland, ki so se gibal tukaj popolnoma svobodno, dasi je njih status še vedno — vojni ujetniki.

Navadnemu človeku je nerazumljivo postopanje z njimi in ne vemo, ali so vojni ujetniki ali niso. Zato naj bi se pa postopalo z njimi, ako so vojni ujetniki, kot predpisuje mednarodni zakon, ako pa niso več vojni ujetniki, naj bi se jih poslalo domov v Italijo, ne pa da so tukaj še nadalje na stroške davkoplačevalca, kateri stroški niso majhni. Naj skrbi zanje Italija, za katero so se borili, ali pa naj oni skrbe za Italijo.

Ako pa žele vstopiti v ameriško armado, naj položijo tozadevno prisego, četudi samo začasno, in naj se jim da puško v roke. Denar pa, ki se ga potroši zdaj za njih vzdrževanje, naj se obrne v druge potrebne svrhe.

Kot smo videli pri onih italijanskih vojnih ujetnikih, ki so nam jih pripeljali pokazati v Cleveland, ali ki so jim hoteli razkazati Cleveland, nismo v ničemer videli, da bi bili to vojni ujetniki razen, da so imeli na rokavu in na kapi znak "Italy." Če torej niso več vojni ujetniki, zakaj jih potem vlada ne pošlje domov v njih domovino, kamor gotovo žele priti, saj se borili zanje proti nam in se bo naši deželi s tem prihranilo mnogo denarja.

In če te italijanske vojne ujetnike ne smatrajo več za vojne ujetnike, torej za naše prijatelje oziroma za prijatelje zaveznikov, zakaj jih ne pošljejo nazaj v Italijo na bojno fronto, kjer zdaj padajo naši ameriški fantje v tisočih, ko osvajajo domovino prav teh italijanskih vojnih ujetnikov. Torej naši fantje padajo za njih zemljo, njih lastni ljudje se pa tukaj sprejajajo svobodno po naši deželi lepo na varnem. Dočim naši fantje na italijanski fronti prenašajo vse težave vojne, pa sinovi Italije hodijo tukaj po piknikih in si ogledujejo ameriška mesta, siti in lepo oblečeni in predvsem — varni pred sovražno krogo. Teh bi bila zdaj dolžnost iti domov in se boriti za osvoboditev Italije, bi mislili.

Torej: ako se jih smatra še edno kot vojne ujetnike, naj se postopa z njimi kot z vojnimi ujetniki, če se jih pa ne smatra več za vojne ujetnike, ampak za naše zaveznike, potem pa jim dajte puško v roke in jih pošljite domov v Italijo, kjer naj udarijo po Nemcu za osvoboditev svoje domovine. S tem bodo najboljšje pokazali, če so res naši zavezniki.

Vzhodna Prusija

Zadnjič je videla nemška Vzhodna Prusija vojno leta 1914. Takrat sta vdrla dve ruski armadi v to junkersko trdnjavo. Silen strah se je polastil takrat Nemcev od vzhoda do zahoda, ko so zatopotali kozaki konji na "svetih," nemških tleh, na sami zibelki in hrbtnici nemškega militarizma — junkerjev.

Eno rusko armado je vodil general Afeksander Samsonov, ki je vdrl v Vzhodno Prusijo od jugovzhoda, preko močvirja in gozdov severno od Varšave.

Drugo armado je pa vodil general Pavel Rennenkampf, ki je šel po nekako isti poti kot sedaj ruska armada.

Bitko, ki je kmalu zatem sledila, so dobili trije nemški generali: Hindenburg, Luddendorff in Hoffman. Slednji je bil že na licu mesta s svojo osmo armado, prva dva sta bila pa poslana na pomoč.

Nemški generali so tedaj pokazali vso svojo strategično zmoglost. Najprej je osma nemška armada izvalila armado generala Samsonova v nevarne pozicije, jo obkloplila in jo sesekala na kose. To je bilo v bitki pri Tannenbergu, ki jo smatrajo za najbriljantnejšo zmago nemške armade v prvi svetovni vojni. Naj bo omenjeno, da leži Hindenburg pokopan pod velikim spomenikom v Tannenbergu, kamor so ga položili leta 1935.

Ko je osma nemška armada strla Ruse tukaj, se je obrnila proti severu in zajela armado generala Rennenkampfa pri Mazurskih jezerih. Od takrat niso Rusi nikdar več resno ogrožali Vzhodne Prusije ali sploh nemške zemlje.

Kot se je izkazalo v letu 1914 nudi teren v Vzhodni Prusiji zelo ugodne pogoje za obrambo. Mazurska jezera, več kot 1200 po številu, branijo vzhodno in južno mejo. Nemci so gradili utrdbe ob meji zadnjih deset mesecev. Kmalu se bo pokazalo, če so ruske armade zdaj pod boljšim vodstvom, kot so bile leta 1914. Sodimo, da so.

Junkerji, katerih 10.000 družin ima velika posestva po Vzhodni Prusiji, so si tekom te vojne dobili na tisoče Poljakov in Rusov, katere so prisilili k težkemu delu za skorjo kruha. No, kot se sliši, se jim nemški valpi zdaj na vse načine hlinijo in ližejo. Dajejo jim primeroma dobro plačo in zahtevajo od njih samo kakih osem ur dela na dan. To pa ne iz ljubezni, ampak iz strahu pred bližajočo rusko armado. Junkerji vedo, da se bodo ruski in poljski sužnji obrnili proti njim in zahtevali obračun.

Gospodarska bilanca 25-letne italijanske vladavine v Julijski Krajini**PRIMORSKO ZADRUŽNIŠTVO**

Ko je 1918. leta zasedla Italija Primorsko do Snežnika in Triglava, je našla pri jugoslovanskem delu prebivalstva, ki je šlo nad šest sto tisoč pripadnikov, tako močno razvito gospodarsko organizacijo, da bi bila delala čast vsakemu velikemu kulturnemu narodu. Hrbtnice te organizacije je tvorilo nad 300 gospodarskih in denarnih zadrug, med katerimi je bilo nad 150 posojilnic in hranilnic, dosti pridobitnih in konsumnih zadrug, mlekar, vinarskih in obrtniških zadrug. Tako da skoro ni bilo, od Trbiča pa do Pule, jugoslovanskega kmeta, delavca, obrtnika, trgovca in industrija, ki ne bi bil združeno organiziran v eni ali drugi zadrugi. Te zadruge so štejele nad 80.000 članov. Najmočnejši zadrugi denarni zavod je bila Tržaška posojilnica in hranilnica, osnovana 1889. Vse te zadruge so bile med seboj povezane in organizirane v dveh združnih zvezah, v "Zadrugi zvezi" v Gorici in v "Zadrugi zvezi" v Trstu, ki sta delovali po vsem Primorskem, Goriski, Istri in Reški pokrajini. In ravno združništvu gre zaslug za hiter gospodarski dvig in napredek ter za socialno osamosvojitve malega človeka na Primorskem, ki je bil do socialne in politične revolucije 1848 gospodarski in socialno še napol zaslužjen.

PRIMORSKO DENARNIŠTVO

Poleg zadrug imeli so Jugoslovani času primerne in gospodarskemu razvoju potrebne druge gospodarske institucije, pupilarno varne hranilnice, hipotekarne zavode in banke. V Trstu, ki je bil postal gospodarsko središče ne le za Primorsko, ampak tudi za Dalmacijo, odkar so se bile pričele v njem osredotočevati jugoslovanske paroplovne družbe, smo imeli več bančnih zavodov, ki so služili našim trgovcem, industriji in brodarstvom za financiranje trgovinsko-pomorskega prometa. Bile so to Jadranska banka, podružnice Ljubljanske kreditne banke, Živnostenska banka, ki so pospeševale predvsem jugoslovanske gospodarske interese. Večje pridobitne in izmenjavne zadruge kakor tudi veletrgovine (Truden, Pipan, Mahne) so posredovale trgovsko izmenjo med domačim tržiščem in inozemstvom, zlasti Balkanom in Bliznjim vzhodom.

V kratkem razdobju dveh pokolenj 1848-1918 so pokazali primorski Jugoslovani svoje izredne tvorbe gospodarske zmoglosti in vrednote, ki so se odražale tudi v varčnost, treznost in solidnost. Koncem 1918. smo imeli naloženih pri svojih združnih hranilnicah, pri pupilarno varnih hranilnicah, pri bankah in pri poštini hranilnici nad 220 milijonov kron. Razen tega je bilo pri denarnih zavodih onstran Snežnika najmanj 30 milijonov kron primorskih vlog. Doma pa so držali ljudje zaradi opreznosti pred nepredvidenimi dogodki okoli 150 milijonov kron. Bilo je tedaj okroglo 400 milijonov kron prihrankov, dolgovi pa ni bilo, ker so bili med vojno skoro vsi kmečki dolgovci plačani in poravnani.

Tako gospodarsko stanje je našla Italija v Julijski Krajini. Z njenim prihodom je pričela za naše gospodarstvo njeva pot, ki je vodila sunkoma navzdol.

Uradna zamenjava kron v lire aprila meseca 1919. je zadalja prvi udarec gospodarski

stavbi našega življa. Od zamenjave so bile izključene predvsem vse naložbe onstran jugoslovansko-italijanske meje, ker je bil njih uvoz na Primorsko najstrožje prepovedan. Ali tudi od doma držanih 250 milijonov so ljudje zamenjali komaj 150 milijonov kron ter je ostalo nezamenjenih okoli 100 milijonov. Temu je bil vzrok preniko, morda namenoma določeni menjalni uradni ključ od 40.00 lir 100.00 kron, ki ni odgovarjal niti kupni moči lire aprila 1919 v primeri z avstrijsko krono niti razmerju teh dveh denarnih enot na borzi v Zurichu ob času zasedbe Primorske s strani Italije. Menjalni ključ je bil zvišan na 60.00 lir za 100.00 kron šele naknadno novembra 1919. Deloma je zakrivila premajhen odziv podeželskega prebivalstva tudi mrzlična naglica, s katero je bila zamenjava izvedena, ko ni utegnili del ljudi iz oddaljenih vasi ne samo doumeti gospodarskega pomena zamenjave, ampak niti priti na vrsto na menjalnem uradu, da bi zamenjali pravočasno svoj denar. Tako so italijanski uradniki odslajili našega kmeta, češ da bo že še mogel denar zamenjati pri naknadni zamenjavi. Te objubilne naknadne zamenjave pa še do danes ni bilo!

Ostalo je na ta način od zamenjave izključenih nič manj kot 130 milijonov kron. Za ta znesek — enak 78 milijonov lir, je bilo oškodovano naše prebivalstvo pri denarni zamenjavi. To je bil prvi udarec, ki mu ga je zadela nova domovina — Italija.

Četudi je Italija prevzela vse avstrijsko premoženje v novih pokrajinah, vstevši velike gozdne komplekse in rudnik živega srebra v Idriji, ni hotela prevzeti in zamenjati niti onih avstrijskih državnih papirjev, ki jih je imelo prebivalstvo novih dežel. Primorci smo bili z grožnjami in zapori prisiljeni podpisovati avstrijska vojna posojila in teh je bilo pri nas ob koncu vojne okoli 30 milijonov kron. Italija je te avstrijske obligacije sicer podpisala, ali zamenjala oziroma plačala jih ni. Ni priznala in poravnala piti avstro-ogrskih državnih obvez in obligacij nasproti primorskemu prebivalstvu za avstrijski vojski izročeno blago (rekvizicije). Od avstrijske vojske izdane vojne nakaznice v rokah naših ljudi in naših zavodov so znašale najmanj 50 milijonov kron, to je 30 milijonov lir. Avstrija in Ogrska sta se bili obvezali v St. Germainski in Trianonski pogodbi, da bosta poravnali te dolgove; ali na haški konferenci 1929. leta se je Italija vedno odklanjala od tega ter jatkam svojih državljanov v korist avstrijskih in ogrskih davkoplačevalcev, ne da bi bila za to pozneje kakorkoli odškodovala svoje nove podanike.

PRVI POŽIGI IN RAZDEVLJANJA
Ni bilo dovolj, da je 1920. leta nastopila gospodarska kriza vrgla ob tla kupno moč lire; tega leta pojavil se je po naših mestih in vaseh tudi Musolinijev fašizem v vsej svoji brutalni sili, podžigan od stotletne surovega sovraštva proti vsemu, kar je bilo slovanskega. Zagoreli so naši narodni domovi, naša gledišča, naše kulturne institucije, naše tiskarne, knjižnice, naše šole in naši denarni zavodi, tržaške posojilnice in hranilnice, Trgovsko-obrtna zadruga, Splošna hranilnica, Hrvatska štedionica v Trstu, Istrska posojilnica v Puli in drugod. Celotna materialna škoda je bila preko 25 milijonov lir, da ne govorimo o neprecenljivi in nepovratljivi kulturni in moralni škodi. Šele po dolgem presledku in neumornem delu za vpostavitve so mogli naši večji denarni zavodi v Trstu in Puli obnoviti

svoje delovanje. Ta čas so izkoristili italijanski denarni zavodi za vdor v naše kraje in vasi s svojim delom vsiljujoč slovenskemu kmetu razmeroma visoka posojila, ki so se dovoljevala in dajala iz političnih nagibov v zasmeh najosnovnejšim finančnim načelom in kriterijem. Kaj čuda, če niso bile kmetije kos takim s posojili naloženim bremenom, ko je bila inflacija premagana. Nastopila je deflacija je zrušila veliko število poprej cvetočih kmečkih posestev.

VOJNA ODŠKODNINA IN TATVINE NAŠIH USTANOV

Italija je bila izdala dober zakon o odškodnini po vojnih dogodkih oškodovanega prebivalstva, ali dovoljevanje in uporaba odškodnin sta bila slabo organizirana in nekontrolirana. Improvizirana stavbinska podjetja so izkoriščala slovenskega kmeta po Goriskem in v mnogo primerih ga celo ogroževala za vso odškodnino. Naravno so bila ta podjetja italijanska, ker so oblastva favorizirala samo italijansko delovno silo. Škoda, ki so jo utrpeli gorški posestniki, je šla v stotine milijonov.

Komaj se je bil fašizem 1922 polastil vladnega krmla, jel je sistematično preganjati gospodarske in dobrodelne ustanove, ter se polastiti njih imovine. Tako je razpustil "Dijaško podporno društvo" v Pazinu in se polastil monumentalne nove zgradbe dijaškega konvikta, ki je stala milijon zlatih kron, zbranih po vinarju med narodom. Bila so razpuščena vsa druga naša podporna društva širom Primorske in njih premoženje je prešlo v italijanske roke. Enaka usoda je zadela bratovščine, občinske sklade za siromake in zavetišča za stare in onemogle, ki so bili v slovanskih rokah.

Fašizem je oropal občine njih avtonomne uprave in prostosti, iztrgal jih je iz rok domačih izvoljenih odborov in jih izročil na milost in nemilost italijanskim "podešatom." Slovanske občine, ki so bile vedno aktivne, so bile od tujih "podešatov" v nekaj letih gospodarsko uničene ali tako prezadolžene, da so postali občinski davki neznosljivi. Male občine s komaj tisoč ali par tisoč prebivalci, so zabredle v ogromne dolgove, ki so dosegli po nekod celo polmilijske zneske. Izključeno kmetijske občine so morale plačevati sto in sto tisoče za nogometna igrišča, da se je tam lahko zabavalo nekaj italijanskih učiteljev in železničarjev, ker je tako velevala vladajoča raznarodovalna politika.

Da še bolj zagreni našemu kmetu že samo ob sebi trpko in težko življenje, zabilagala mu je Italija svobodno razpolaganje in uživanje skupnih zemljišč in gozdov z uvedlo zloglasnega zakona o uživanju skupnih zemljišč (usi civici). S tem so hoteli brez vsake zakonite podlage ugrabiti našemu prebivalstvu stomilijonske zemljišne vrednosti.

DAVČNI VIJAK
S 1. januarjem 1924 je stopil v veljavo v novih pokrajinah mesto avstrijskega, italijanski davčni sistem, ki je slonel na predmnevi, da niso davkoplačevalci napovedi iskrene in popolne. Temu nasprotno je pa bilo navajeno prebivalstvo novih pokrajin, da ni zamočevalo pred davčnim oblastvom davku podvrženih dohodkov in je bilo zato v svojih napovedih točno in iskreno. Italijanski uradniki so pa tudi v Julijski Krajini jeli uporabljati merilo, ki so ga bili prinesli iz Italije in tako je prišlo do razmeroma dosti višjega obdavčenja novih pokrajin v primeri s staro Italijo. Italijanski davčni sistem je bil v svoji fiskalni iznajdljivosti morda najbolj pretkan v Evropi in njegova točna uporabnost je bila

za vestnega davkoplačevalca ogromno breme. Posredni davki z vsemi mogočimi takсами in dokladami na vsak papir in dokument, ki je šel iz rok v svet in obratno, so najhujše zadeli nove italijanske podanike in vse njih poslovanje in nehanje. Fašizem je vpeljal v Italiji in v novih pokrajinah tudi celo vrsto socialnih zavarovanj, ki so na videz povzdignile Italijo med najnaprednejše države v socialnem pogledu. Ali pri globlji analizi vse te socialne zakonodaje, se je razkrinkalo spretno prikrito nelo obdavčenje delavcev in delodajalcev, ki je zasledovalo očit namen, da s formiranjem zavarovalnih skladov in kapitalov ustanavlja napol državno upravljano imovino, ki jo je mogla država v potrebi vedno zaseči. Tako je nastala ova prividna korist, ki jo je imelo italijansko delavstvo od svojega socialnega zavarovanja, čigar skladi in prihranki so bili do dna požrti od sedanje vojne.

Posebna značilnost novega davčnega ustroja je bilo tudi posredno pobiranje davkov s pomočjo zakupnikov-izterjevalcev v šest dvomesečnih obrokih. Ta srednjeveški sistem je prinesel ne le močno obremenitev prebivalstva z raznimi kazenskimi dokladami, ampak tudi velik kaos in zmedo, tako da se ni mogel noben davkoplačevalec znajti in spoznati kaj in koliko dolguje in da so morali ljudje splošno plačevati po krivem več nego so bili državni dolžni, neglede na posebno zločinska izigravanja nekaterih brezvestnih izterjevalcev, ki so bili tudi sodnijsko ožigosani kot ljudski škodljivci. Kaj čuda, da je zašel primorski kmet v letih 1930-1933, ko je bila dosegla svetovna gospodarska kriza svoj vrhunec, zlasti v Istri, v tak obupen gospodarski položaj, da ni več mogel plačevati niti svojih davkov. Na tisoče kmetovskih posestev je bilo prodanih za davke na javnih dražbah, brez vsake cenitve, po večini za naravnost smešne zneske. Pri tem bodi omenjeno, da je mnogo davčnih zakupnikov forsiralo take dražbe, zato da so z visokimi dražbenimi pristojbinami povečali svoje dohodke. So vasi, kjer je bila nad polovico posestev prodana na takih davčnih javnih dražbah. V stari Italiji so bile take dražbe skoro nepoznane, kar najizrazitejše potrjuje našo trditev, da so bila v novih pokrajinah davčna bremena neprimeroma težja nego onstran stare državne meje.

Italija je uvedla v deželo nov pri nas nepoznani monopol na vžigalce. Uvedla je tudi po mestih, trgih in večjih vaseh kolektivno loterijo, ki jo je bila Avstrija odpravila že pred desetletji, kot vir državnih dohodkov, ki špekulira s praznovestvom nevednih ljudskih slojev. (Dalje prihodnjič)

Slovenska nova maša pod Himalajo
V Bengaliji so imeli slovenski misijon. Tamkaj v daljni deželi Indiji, na podnožju Himalaje, je dežela s 25 milijoni paganov, med katerimi delujejo slovenski misijonarji in misijonarke. Tamkaj je bila 26. novembra 1. izredna slovensost. Imel je tam novo mašo naš rojak Anton Gabrič v kraju Kurseong in so pristostovali nekateri rojaki tej novi maši. Med njimi so bili: č. p. Lojze Demšar, S. J., jezuiti brat Udovič in tudi dve slovenski misijonarki sestra Ivana in mati Mirjam Zalaznik. Vsi štirje izredni gostje so prišli od daleč in s tem napravili nepopisno veselje rojaku na njegov lep novomašni dan.

Rupnikove turneje
"Bazovica," aprila 1944. — Da bi nekako oslabil živahno propagandistično delavnost primorskih voditeljev N. O. gibanja, je pričel "prezident" Rupnik v senci nemških bajonetov s turnejo po vsej slovenski zemlji. Bil je s svojo gar-

do tudi v Trstu. Govoril je zopet nekaj baranta z zvanim germanskim prazmatom. Vsi doseđani Rusi vi pohodi pa so popolnoma padli.

Se sam ne vem, če bi povedal ali ne. Med stoloma sedim in eden če ter mi dokazuje, da stvari ni, da bi se dajalo drugi me pa opominja: ali ne veš, da si sveto pisati čisto resnico, v je to mogoče? Ta, druga je imela več municije in čeno zmagala. No, bom vedal. Pa naj bo tako: mi piše naš zvesti Gregor Gregorich iz Č. ki slovesno izjavlja: vem, da ni dosti resnice koloni, pa se človek vsrca nasmeje, ko čita: silno drži z nami in najzno svetuje, naj se s njem kempu poahtamo, prišla zima, barva bo v kakor jo bomo potem Ljubi moj prijatelj, da se je vse prav izteklo je in če kaj vem, smo bolj malo mešali.

Ampak tisto, radi česar moral prestati take strahotne boje, "predno sem ločil, da zmašim v to je nekaj, česar še niste v tej kontri. Vem pa trdno sem prepričan o vas je mnogo vas moč tateljev, ki se boste spomnili na stare dobe. Mnogo vas je bilo, vsi tako, ki ste v svojih (to se pravi: pametni) nekaj podobnega delo gokrat z boljšim izidom krat pa še s slabšim.

Moški, pravim, čeprav le tudi ve, punce, priznam, vendar je bila vsa boljša in manj nadležna si v zvezi z velikimi in velikanskim naporom znate tisto našo fantom: Drev, ko bodo mamec jaz pa pojdem k ljubi Prav na lahko bom po da se očka, mamca ne

Torej, kakor ste me uganili, opisal bom, kdesi šli "klicat" oni večer, se vozili od Klausovih zločin, da gremo fantomski smo, da gremo fantomski, ni kazalo drugega, fantovanje zaključimo fantovskih pravilih. In to fantovanje res zaključimo cer ne po pravilih, približno takim zaključim kot se nam je včasih pri starem kraju.

Saj veste, da se je včasih primerilo, da kati na napačno okno, če ste šli klicat, ne da li, za katerimi križi po sto sladko bitje, radi ste morali toliko prestati dno ste pod kakšnim našli primerno lestvo, kako težavo nesli preko si, jo z veliko preprisanili na hišo tisto beškega bitja," dosti srag prelili, ko ste stari po lestvi in pazili, klini pri lestvi začeli s tom, ki bi spravil vsi konci, kako ste potem strahu, tresočih rok in ce in na okence. In kati, prosili in moledovali in morda (bolj) tudi malo porobantili, bici zaškrpial špampet mislili: aha, miško sem iz luknje, pa je v zakašljalo in v jasno noč je naravnost in kov zadonel glas hipe spodarja: "Ja, hudič, že gmah, ali ne bo!" doli po lojtri—drrrr. Fantovanje se nadaljuje.

Žrtev spovedne molčečnosti

Josip Spilman S. J.

Prečitane protokola samega najdenih dejstev in pa čitanje prvega zaslišanja, da dokazati visokemu sodnemu dvoru ter porotnikom, da biti storilec čina samo "ndaljuje državni sodnik." "Čujte!" In potem poveduje tožitelj, kako so an in njegovi prijatelji zve- prvi, da je umorjena žen- zginila; kako je župan od službene dolžnosti ta- poiskal zatočenca, meneč, se je umorjeni pripetila sa- kako navadna nezgoda; ka- da je bil tedaj ravno zato- razburjen in kako je šele župan prišel na misel, da opravi s kakim zločinom. Čisto preiskavo se je zatože- dal nerad — naravno; kaj- preiskava je morala pred- vim, njemu ljubim časom, lediti zločin. Pa naj visoki ni dvor rajši poslušaj proto- sam.

Državni pravdnik ga počasi razločno prečita. Trikrat pa ga čitanje, da bi namreč zornil porotnike, kako čudno je vedel župan pri prvem dvoru z županom, potem ko so našli truplo in nato prijatelji zatočenca se strašijo, ko čujejo te obte- lne vzroke sumnje.

Predsednik vpraša zatože- nca prizna resničnost proto- kolov, duhovnik odgovori: "Dej- v protokolu — priznam; razlage — ne priznam."

Predsednik: "Torej vi priz- nate, da sta vas gospod župan in njegov spremljevalec našla v poznuri nemirno hodi- ri in doli po sobi? Kako razlagate, ker ste se boja- tar slabo počutili?"

Predsednik: "Čelo popoldne prebil v postelji in sem al še moliti svoj brevir."

Predsednik: "Gospoda so- no trdita, da sta dobila uti- kot da vas novica o umoru ne Blanchard ni posebno enetila in sklepata s tega, ste že vedeli za usodo gospe richard. Kaj pravite na

zatočenec: "Kako bi bilo to- roče? Ali naj vzamemo, da je o tem obvestil storilec?"

Predsednik: "Vi se ogibate tega vprašanja: Ali ste zna- li zločin ali ne?"

Predsednik: "Ker ne gre, da- rdil, da me je o tem obve- storilec, bi jaz mogel za to to znati, če bi bil sam sto- je. Jaz pa ponavljam, da nedolžen."

Državni pravdnik: "Jaz opo- nam porotnike, da se zato- ne upa tajiti, da ga ob- ilo župana ni posebno pre- etilo. V zvezi z drugimi na- dokazi imamo v ti okolišči- sekačkom potrdilo, da je sam sil umor."

Zagovornik: "Ali pa naj ta- liščina, da se na licih moje- varovanja ni pokazala ni- za zmedenost, ne bo obratno- laz, da je nedolžen? Če se sicer gospodje niso motili, bi prav tako lahko bilo, in tega varovanja res ni novi- no umoru nesrečne gospe po- no presenetila, tedaj bom morebiti pozneje razložil tekočo. Sedaj bi nas moja- laga predalec odstranila od- meti."

Državni pravdnik: "Na to- lago komaj čakam. Pobožni- pod zagovornik morebiti ve- je, da se je duša umorjene kak angelj z nebes prikazal spodu županu!"

Na galeriji je nastal smeh tudi porotniki so se muzali. Zagovornik pripomni, da te- de tožitelja niso posebno- nestne. Med poslušavci v- prani je pa ta opazka malo- gla. Splošno so imeli uti- lica zadovoljiv.

Predsednik povpraša sedaj zatočenca, kako se je vedel pri hišni preiskavi. Ta je odgovar- jal bolj zadovoljivo. Ko pa je bil vprašan po 'bojazljivem po- gledu,' ki ga je menda bilo vi- deti v njegovih očeh po doloži- trditvi župana pred vrati za- kristijske shrambe, se je zato- ženec odgovoril zopet glasil po- manjkljivo. Državni pravdnik je posmehljivo pripomnil, da se je pač prikazal kak duh in samo čutil se je, da gospod za- govornik še ni postregel sodne- mu dvoru s pravljico o duho- vih. Pač jo je moral obdržati za zvečer, ko bo v mraku na- pravila krepkejši utisek. Tu pa vendar predsednik poprosi tožitelja, da naj nikari ne mo- ti te strašno resne pravde s ta- kimi opazkami. Potem pa pred- sednik nadaljuje:

"Vi ste prvi videli, kaj da je skritega pod mrtvaškim pr- tom?"

Zatočenec: "Videl sem mole- ti izpod mrtvaškega prta noge umorjene."

Predsednik: "Vi ste bili tudi prvi, ki je ugovarjal, da naj- ne imajo vas za storilca, pre- dno se zatočeni niste?"

Zatočenec: "Župan je z ma- no ravnal tako, kot da bi bil očitno jaz storilec, če tudi on tega v toliko besedah ni izre- kel."

Predsednik: "In kako pa raz- lagate s krvjo omočeno oble- ko?"

Zatočenec: "Jaz sem, kot pro- tokol spričuje, klečal poleg trupla v krvi. Ko sem zapazil madeže v obleki, sem jih hotel izprati."

Predsednik izpomni, da so večaki pač priznali, da so bi- li nekateri madeži od strjene krvi, da pa to ni bilo gotovo pri vseh madežih. Državni tajnik veli predložiti obleko sodnikom in porotnikom. Zagovornik opozori, da je videti madeže samo od kolen doli, kar se popol- noma vjema z razlago zatože- nca. "Če bi prišli madeži od ubodljaja, ki ga je po trditvi zatožbe zvršil moj varovanec, bi jih morali videti na rokavu in na prsih sutane. Sutana, ki so jo vam pokazali, je narav- nost dokaz nedolžnosti mojega varovanca."

Ta razlaga je bila jako u- mestna in je vplivala na porot- nike prav ugodno, dasi jo je skušal državni pravdnik oslabi- ti z izjavo, da je morilec umor-jeno vrgel na tla in jo je na tleh ležečo pripognjen zabodel. Toda prejšnji ugodni utisek je na mah zginil po prihodnjih vprašanjih, ki so se nanašala na nož in druge predmete, ka- teri so bili s krvjo omadeževa- ni najdeni v kuhinji abbe Mont- moulina.

Zatožencu pokažejo nož. "Ali priznate, da je ta nož vaša lastnina?" vpraša predsednik. "Da, se glasi odgovor zato- ženca.

"Nož se popolnoma vjema s smrtno rano umorjene. Zraven je omadeževan s krvjo, katera je po preiskavi večakov člove- ška kri. Zločin je bil očitno izvršen s tem nožem. Kaj pr- vite nato?"

Zatočenec: "Druge razlage ne poznam, kakor da se je ne- srečni morilec poslužil mojega noža in ga je pozneje pustil v moji kuhinji, da bi zvrnil sum na mene."

Predsednik: "Ali pri tem mi- slite na kako določeno osebo?" Zatočenec: "Osebnih sovra-žnikov mislim, da nimam."

"Čudno je res, kako se ogiba- te mojim vprašanjem! Jaz vas nisem vprašal, če imate osebne sovražnike, ampak če sumite kako določeno osebo?"

Zatočenec: "Brez nujnih do- kazov ne smem nikogar sumni- čiti takega dejanja."

Razne vesti

UPOR

Berne. (ONA) — (Spisal Bert Wylar) Najboljše pouče- ni krogi tukaj so mnenja, da večina nemških oficirjev še vedno podpira Hitlerja in njegov režim, četudi samo zato, ker se zavedajo, da so vsi skupaj v isti potapljaški se barki.

Res je, da so bili upi kaj vi- soki, ko je DNB postaja nazna- nila poskušeni umor, in da se je zdelo vse v redu, ko je Goer- ling govoril o skupini zlobnih, strahopetnih generalov.

Res je tudi, kar je več oseb poročalo, ki so bile v stiku z visokimi nemškimi generali v Italiji, da se ti oficirji boje za armadno moralo, če bi se zvedle novice z Nemčije. Ti oficirji poveljujejo oddelkom znanim kot "volkdeutsche ver- baende" (Nemci rojeni v ino- zemstvu), kakor tudi oddelkom pri katerih so poljski in jugo- slovanski novinci, iz katerih so desertacije že tako številne, da je morala biti ustanovljena "varnostna zona" na švicarski meji, za preprečenje ubegov.

Najnovejša poročila iz Mila- na pa pravijo, da je ostala mo- rala večine čet nedotaknena. Sicer vlada nekaj negotovosti med oficirji, kar je delno po- sledica poročil o aretaciji dveh

generalov in dveh poročnikov od štaba maršala Kesserlinga.

Drugo negotovo dejstvo je status in pa bivanje Kesser- linga. Nekateri pravijo, da so mu ozki stiki s von Rundsted- tom in von Bockom, ki pravijo, da sta oba med uporniki, ško- dovali. Poleg tega je znano, da sta Rommel in Kesselring tek- meca že dolgo, in Rommela smatrajo za voditelja nemških maršalov, ki so zvesti Hitlerju.

Zato so govorice in razlogi za- kaj se Rommel ni vrnil v Ita- lijo različne vse od poročil, da je bil aretiran in pa do prepri- čanj, da se je njegova vrnitev zakasnila zato, da bi sodeloval pri konferenci med Hitlerjem in Mussolinijem, ki je bila pred kratkim.

Nemška poročevalna agenci- ja "Interinf" je dejala v poro- čilu o položaju, da "Nemški častniški zbori trdno stojijo za Hitlerjem." Agencija je doda- la, da poveljniki na vseh fron- tah, vzhodni, zahodni, južni in severni, držijo govore svojim četam o povelju dneva, obljub- ljaajo nanovo pokorščino in so prepričani, da je morala boju- jočih se čet na vseh frontah najboljša garancija za končno zmago.

Obenem, tako pravi agenci- ja, je Hitler dobival na stotine telegramov ki so mu izražali

vdanost njegovih oficirjev. "Vsak telegram" je bilo doda- no, "izraža zadovoljstvo, da so bile notranje zadeve zaupanje Heinrich Himmlerju, zato ker je dokazal, da je zmogen orga- nizirati take stvari več kot en- krat."

Krajevno mnenje o tem po- ročilu je — z rezervo — da izra- ža več resnice kot pa samo že- lje.

NEMCIJA

Stockholm, julija. (ONA) — (Spisal Karl Frahm) — Mogo- če mi je podati svarjenje od ne vojaških podtalnih krogov v Berlinu kar se tiče tekočih do- godkov v Nemčiji:

"Ni res, da je to revolucija generalov, to je novi 30. junij. Večina umorjenih generalov in častnikov je bilo zajetih v spa- nju, nevedoč kaj se dogaja. Ve- liko povesti, ki se tičejo delo- vanja generalov in ki sedaj krožijo naokoli v tujem časo- pisju, prihaja od Goebbelsa."

Vest tudi pravi, da so berlin- ski podtalni pristasi pričako- vali "hitre razpustitve" sledeč Himmlerjevimi eksekucijam.

ŠVICA

Berne, Švica, julija. (ONA) (Spisal Bert Wylar) — Diplo- matski krogi poročajo, da za- hteva zunanji minister Joa- chim von Ribbentrop nove v- danostne izjave Hitlerju od vseh nemških zastopnikov v inozem- stvu.

Von Ribbentrop tudi izsilju- je čestitke od satelitskih dr- žav, ki še niso izrazile svojega zadovoljstva, ker je Hitler ušel nevarnosti.

Tukaj se je izvedelo, da so imeli skrivne sestanke koncem tedna v Bukarešti in Sofiji. V obeh prestolnicah so imeli jav- ne mirovne svečanosti, in hobe- na vlada se še ni odzvala Rib- bentropovemu pozivu za ob- novljenje vdanostne obljube osišču.

Medtem, ko prevladuje pre- pričanje, da ima Himmler si- tuacijo trdnj v rokah v Berli- nu, se pa širijo novice o poro- čilih, ki pripovedujejo o mi- rovnih sestankih v Kahrlsruhe, Mannheim, Freiburg, Con- stance in več manjših krajih, večinoma v zelo bombardiranih krajih. Poročila pravijo, da so bili sestanki sklicani od muni- cijskih in orožnih delavcev.

Poročila govore o Münihu, nekoč središče nacijskega gi- banja, sedaj kot o središču proti gibanja. Tajna radijo postaja je delovala včeraj zve- čer na valovni dolžini Münicha, a glas je bil zaduščen z motnja- mi.

Vlaki prihajajo v Basel tri do šest ur prepozno in skoro prazni. Vlakovodje se sklicu- jejo na zračne napade.

POLJSKA

London, julija. (ONA) — Nanovo ustanovljeni komite Narodnega osvobodjenja se je danes zaobljubil, da bo obnovil vse demokratske svobode v po- vojni Poljski.

V manifestu, ki je bil odda- jan po moskovskem radiju, je komite naštel svoboščine, ki naj bi bile obnovljene, vstevši enakost vseh državljanov ne

glede na "rod, stan ali državno pripadnost," svoboda politič- nih in trgovskih organizacij, svoboda tiska in svoboda vesti.

Manifest je dodal, da bodo vse fašistične organizacije ok- licane kot protinarodne.

Poudarjajoč, da je visoko delo komiteja v svrhu poljske- ga udeležnja v borbi proti Hit- lerjevski Nemčiji na prvem me- stu, je manifest dejal:

"Ura maščevanja nad Nem- ci je udarila — Maščevanje za trpljenje in mučenje, za požga- ne vasi, uničena mesta, podre- cerkve, suženjstvo, koncentra- cijska taborišča, streljanje; maščevanje za Majdanek, Os- wiecim in Treblinka (zloglas- na smrtna taborišča) in za ma- sakriranje getov."

Manifest je oznanil, da bodo izropane posesti vrnjene s kon- fiškacijo nemške posesti, z do- datkom: "Z ozirom na trplje- nje zadano od okupatorjev, bo Židom garantirana obnova prav- ic in enakost."

Manifest je odkril, da je bil dr. Sommerstein, bivši židovski poslanik v poljskem parlamen-

tu, postavljen kot vodja komi- tejevega oddelka vojnih repa- racij.

Mirodušni mornar

V času, ko se je njegova ladja potapljala, je poznejši admiral Nelson opazoval nekega mornar- ja, ki je mirodušno jedel kruh namesto da bi bil stekel h kak- šnemu rešilnemu čolnu. "Kako je mogoče v takšnem trenutku misliti še na jed?" ga je vprašal Nelson. Mornar je mirno zvečil dalje in odgovoril: "Pred dobrim požirkom vode je kos kruha po- seбно okusen."

MALI OGLASI

Rad bi zvedel

Podpisani bi rad stopil v pi- smen stik z bratoma John in Frank Knific. Ako sama čitata te vrstice, ali če ju kdo drugi opozori na to, naj pišeta na na- slov: Andrew Knific, 110 Park Row, New York City.

Andrew Knific

(179)

Stanovanje v najem

V najem se odda stanovanje za 2 družini, vsako po 4 sobe, vse na novo dekorirano. Zglasite se na 1133 E. 63. St.

(Aug. 1, 3, 5.)

Fine hiše

Hiša za 2 družini; vsako sta- novanje po 5 sob; 2 nova fur- neza na plin, 2 garaži, donša \$90 mesečno najemnino. Cena \$9,200.

Hiša za 2 družini; vsako sta- novanje 6 sob, po 3 spalne sobe; 2 garaži; blizu Grovewood Ave. Cena \$9,800.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na:

George Strainic

15607 Waterloo Rd.

IV 6561 KE 4120

(179)

Hiša naprodaj

Proda se hiša za 2 družini, 5 sob zgorej, in 6 spodaj; vse v najboljšem stanju. Za na- daljna pojasnila se zglasite po 5 uri popoldne na 5159 Miller Ave., Maple Heights, blizu S. N. D.

(178)

Trgovina naprodaj

Proda se grocerija in mesni- ca, ki ima C-2 permit. Naslov izveste v upravi tega lista.

(179)

Stanovanje išče

Slovenska družina, vsi odras- li, išče 6 ali 7 sob, ali pa hišo za eno družino. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče EX- press 1262.

(178)

Ugodna prilika

Če gledate za dober trgovski pristop, tukaj je dobri dočaja go- stilna z D-5 licenco v promet- nem okraju. Zidano poslopje, 2 velika trgovska prostora, 4 stanovanja vsako po 4 sobe; vse moderno izdelano in blizu Lake Shore Blvd.; cena \$27,000. Za nadaljna pojasnila se obrnite na:

George Strainic

15607 Waterloo Rd.

IV 6561 KE 4120

(179)

Rodney Adams Heating Service

Dajte si osnažiti svoj furnez zdaj. Mi popravljamo in zace- mentiramo furneze. Imamo de- le za vseh vrst furneze.

Instaliramo tudi nove furne- ze ter instaliramo pihalnike (blowers). Instaliramo termo- state na furneze za premog ali plin.

Ekspertna postrežba na vseh vrst opreme.

KE 5461

21601 Westport Ave.

Ako iščete

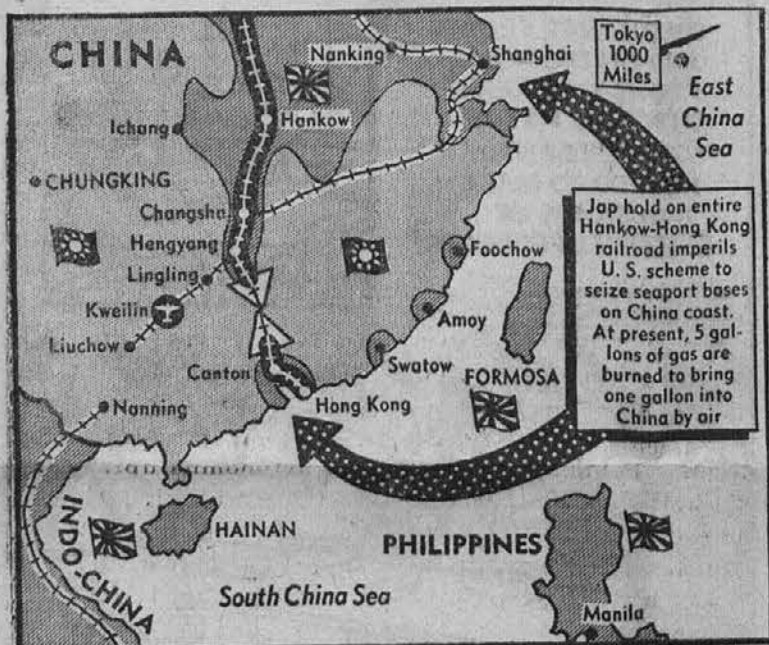
dobrega popravilca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje. Cene zmerne in fi- no delo.

FRANK MARZLIKAR

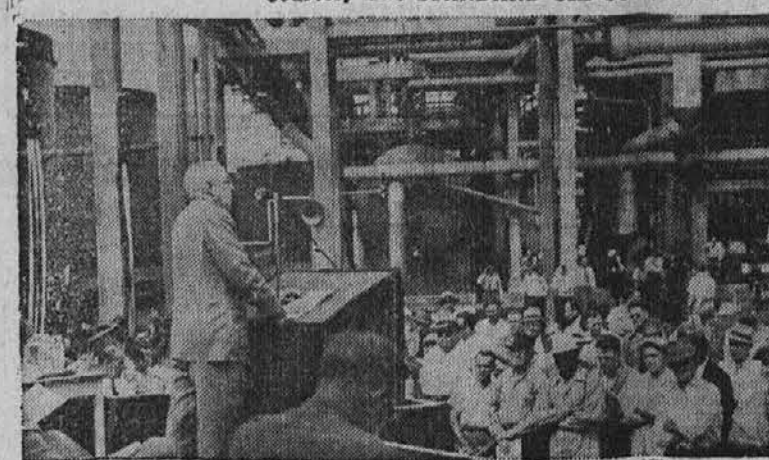
16131 St. Clair Ave.

(Tues. x)

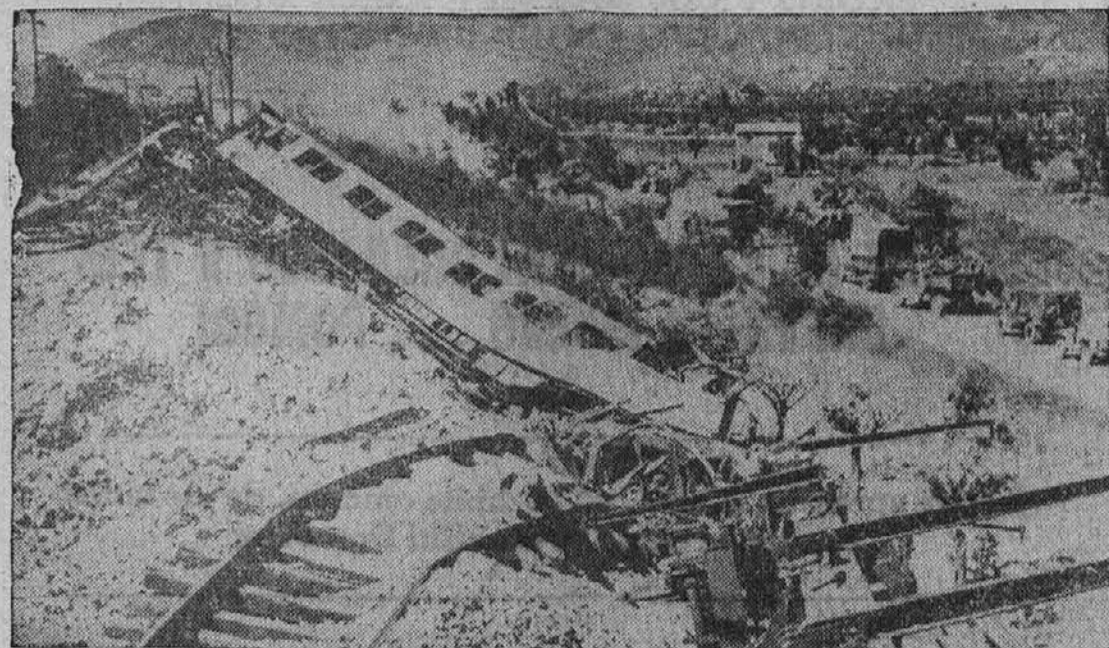
Japonska strategija proti zaveznikom v Kitaju

Courtesy The STANDARD OIL CO. (OHIO)—29

Med tem, ko zavezniške čete v Pacifiku sicer počasi pa sigurno napredujejo proti določenemu cilju, da zavzamejo pri- stanišča ob kitajski obali, pa Japonci računajo uspešno odbi- jati te napade radi tega, ker imajo v svoji posesti Hankow- Hog Kong železnico, ki reže Kitajsko na dva dela in tako ovira zaveznikom uporabo kitajskih letališč v bližini japonske meje. General Chennault se je že moral umakniti z glavnih zrako- plovnih baz v Vzhodni Kitajski in v nevarnosti je že letališče pri Kweilin. V istem času pa domača fronta dela neprestano. Spodnja slika nam predstavlja predsednika The Standard Oil Co., W. T. Holliday ob otvoritvi nove "100 octane" rafinerije v Clevelandu, katero je posvetil "desetim mladim avijatičerm neznanega bombnika."

Razdejane železniške proge, razmetane tračnice in iztirjeni vozovi nam najbolje- priča o silnem bombardiranju in razdejanju, ki ga povzročajo zavezniški bombniki Nemcem v Italiji, kjer se zavezniški stalno p. omičejo Nemcem za petami proti severu.

TRPLJENJE MLADE MATERE

ROMAN

Sedaj stopi v palačo. Ona ni imela nikake slutnje, kaj da ji grozi v ti hiši.

Neki služabnik stopi k nji, in jo zavidljivo premirja z očmi.

"Kaj iščete tukaj?" jo vpraša služabnik neprijaznih besed. "Prosim, da me peljete k Mr. Edwardu Wilson, mojemu soprogu! Povedalo se mi je, da on tukaj stanuje," odgovori Elizabeta odločno.

Služabnik pozorno gleda pred njim stoječo, katera je držala otroka v naročju in premišljuje — nikakor si ni mogel tega vprašanja tolmačiti, kako zamore ena revno opravljena ženska po Wilsonu vprašati tukaj? —

"Kaj mislite?" vpraša še enkrat on. "Kaj ste ravnokar rekli?"

Stanuje li tukaj Mr. Edward Wilson, sin srebrnega kralja iz Nevade?"

"Na vsak način, prav gotovo stanuje tukaj!" odgovori služabnik nepotrpežljivo.

"No potem me peljite k njemu!" zapove Elizabeta, "Sir Edward je moj soprog!"

Služabnik se ni nikakor mogel neverujočega smeha več vzdržati, ker ves ta prizor se mu je dozdeval nekoliko nepremišljen. Sedaj se mu pa naenkrat vsili misel, da ima tukaj zaopraviti z zblaznelo žensko.

"Storite to kar jaz od vas zahtevam," pristavi še Elizabeta, in stopi z njim po širokih z preprogami pogrnjenih stopnicah navzgor.

"Počakajte tukaj nekoliko trenutkov," ji reče služabnik ko dospe vrh stopnic, "jaz pridem takoj zopet nazaj."

Elizabeta si je mislila, da jo hoče služabnik naznaniti in raditega se zadovoljno uda pozivu služabnika.

Po kratkem času pa se že služabnik zopet vrne in jo odpelje po dolgih in razkošnih hodnikih v krasno dvorano, v kateri pa ni zagledala svojega Edwarda, ampak na veliko presenečenje dve drugi osebi, kateri ste bili na njen vstop v dvorano že pripravljeni in od katerih je eno osebo prav dobro že poznala.

Bil je Jozua, katerega je videla predseboj stati, tisti strašni, v hudičevi podobi Jozua! Poleg njega pa je stala neka ponosno vzravnana dama v dragoceni obleki — za trenutek misli Elizabeta, da mora biti to ona ženska, katera se je pred nekaj časom pojavila pri nji v oni mali zamorkini koči, toda ona dama je imela obraz v pajčolan zaviti, ali po postavi se ji je dozdevala, da mora to ravno ona dama biti.

Lady je Elizabeto popolnoma hladno premirjala z očmi. "Koga iščete tukaj?" vpraša ona nekako bolj s prilizljivimi besedami.

Sir Edwarda, mojega soproga!" reče Elizabeta ponosno.

"Ha, ha, ha, to je kaka goljufivka, ali pa blazna!" se obrne Jozua k Armeniji in kaže z roko proti Elizabeti, "to je še nekaka sreča Mylady, da se jaz ravno v ti uri tukaj pri vas nahajam! Mirovni sodnik Jefferson in jaz sva to žensko, katera se izdaje za Elizabeto Wilson, iskala in zasledovala, ker ona je ukradla Sir Edwardovega otroka iz Wilson Castla."

"To je moj otrok!" reče Elizabeta ponosno, medtem pa mallega Toma k sebi pritiska in se visoko vzravnana obrne proti Jozuatu, "vi govorite laž, in mene po nedolžnem obsojate,

Jozua Wilson, vi me dobro poznate! Vi veste natančno, da se jaz imenujem Elizabeta, tista Elizabeta, katero ste vi z morilsko roko pahnili v Creeck prepad!"

"Menj se njeno obnašanje vidi, kot da je zblaznela Mr. Wilson," reče Armenia Jozuatu, "zakaj se jo pusti potem v mojo sobo?"

"Jaz iščem Mr. Edwarda Wilson!" pripoveduje Elizabeta, "jaz zahtevam, da se me pelje k Edwardu Wilson, mojemu soprogu!"

"To je ničvredna goljufivka Mylady!" reče Jozua nekoliko v zadregi Armeniji, "vsaj je že dokazano, da je hčer neke vdove iz Mount City, to je lahkoživno dekle po imenu Elizabeta Robin, katera je svoji stari materi ubežala, ker pa je jako slična Elizabeti Graham, igra vlogu ponesrečene, ker misli, da bo z njeno goljufivo vlogo kaj dosegla, toda moti se strašno!"

"No, pri vsi naši neumnosti smo napravili dobri lov, pri moji veri," pristavi Armenia.

"Lahko je tudi mogoče," pristavi Jozua majaje z glavo, "da imamo mi tukaj z osebo zaopraviti, katera nam bo napravila še dosti sitnosti!"

"Pojdimo mi stvari do dna! Pokličimo policijo!" reče Armenia.

Elizabeta se prestraši — ali se me je poslalo na nepravilno kraj? Se Edward Wilson ne nahaja tukaj v ti hiši? Ali se ga je pa mogoče zamenjalo z Jozuatom?

"Imejte vsmiljenje z eno nesrečno ženo Mylady" prosi Elizabeta s sklenjenim irokami in slabim glasom Armenijo, "rečite mi samo to, kje se nahaja Sir Edward Wilson?"

Jozua pogleda prav poželjivo proti Elizabeti. —

"Bodite potolaženi, vi boste mojemu bratrancu predstavljene," reče on, "toda najprvo hočemo oblasti naznaniti da se dotična oseba, katero mirovni sodnik Jefferson išče, tukaj nahaja, ker s tem se bode" —

Elizabeti vrže na svojega smrtnega sovražnika zaničljiv pogled — in občutila je, da je tudi tukaj izgubljena, če Jozua svoje neopravičene grožnje napram nji izpolni.

"Kaj ji je za storiti? Na nepravilno mesto je bila poslana. Edward se ne nahaja tukaj!"

Hitro odločena se obrne proti vratom, da se na kak način odstrani. Ona mora na vsak način proč! Ona ne sme več dalje tukaj ostati, kjer ji preti velika, nova nevarnost od strani Jozuata in te nepoznate ženske. Ona mora Edwarda iskati, mora sebe in njenega ljubelega otroka pred Jozuatom na varno spraviti, in pri tem ne sme niti ene sekunde zamuditi, ona hiti preko sob, hodnikov in postopnicah nizdol in tako se ji je posrečilo iz te nastavljenosti pasti rešiti. Dospeva iz palače na cesto, se pomeša med vrvež ljudstva in tako se je zopet vsaj za nekoliko časa odtegnila preteči nevarnosti.

"Kaj porečete vi k temu Sir Jozua," se obrne Armenia na ravnokar imenovanega, "vi veste, da se ona vsiljiva oseba Elizabeta Robin imenuje?"

"Tako se je dognalo, da se tako imenuje in da ni ona nikakor umrla Elizabeta Wilson Mylady, jaz sem v ti zadevi na jasnem in lahko dokazem!" odgovori Jozua.

"Prosim vas toraj, da mi pri- skočite na pomoč, in me opro-

stite te grde nadležnice, še predno jo Sir Edward vidi in sliši Mylord!"

"Sir Edward jo zamore videti in slišati Mylady, in Sir Edward mora sam pristati, da je dotična oseba ničvredna goljufivka, ali pa je blazna," reče Jozua triumfalno, "jaz imam pri vsi sreči v posesti te dokaze! Samo nekaj me vznemirja, in radi tega bi midva ne smela to Elizabeto Robin iz te hiše na prosto pustiti: ona ima ja Sir Edwardovega otroka pri sebi! Oni mali deček, katerega je ona zblaznela ženska v naročju držala, je bil od Sir Edwarda otrok, katerega sedaj išče, in katerega moramo mi dobiti v našo posest."

"To vam bo kaj lahkega Mylord, ker jaz vam lahko imenujem dotični kraj, v katerem se ona Elizabeta Robin s svojim otrokom nahaja!"

"Toliko boljše Mylady, toliko boljše!" reče Jozua in si mane roke v zadovoljstvu.

"Jaz se vznemirjam samo radi Sir Edwarda, mojega ljubelega soproga!"

"Najboljše bi bilo, da bi to celo situacijo prevzel v svoje roke neki državni odvetnik Mylord, ker po mojemu skromnemu mnenju je najpravičnejše, da ima tako stvar v rokah državnih odvetnikov, kateri lahko vodi preiskavo proti Elizabeti Robin, katero mu hočem jaz pripeljati, in se potem lahko predstavim mojemu bratrancu!"

"Vi ste toraj — z vašo stvarjo na jasnem Mylord?" vpraša Armenia, katera je bila še vsa zmedena radi Elizabetinega prihoda in si ni mogla te stvari nikakor tolmačiti, komu naj bi verjela.

"Popolnoma na jasnem sem Mylady!" pripoveduje Jozua držeč se na smeh, "mi bomo ono Elizabeto Robin peljali k državnemu odvetniku Stuartu in on naj potem vpelje nadaljno preiskavo! Bodite popolnoma mirni in brez vsake skrbi! Sir Edward bo prav gotovo izpovedal, da ta ničvredna lahkoživka ni njegova umrla soproga!"

"Oh, prisrčna vam hvala za to pomirjajoče zagotovilo Mylord," se obrne Armenia z globokim olajšalnim vzdihom proti Jozuatu, "vi ste mi odvzeli strašno skrb z mojega sreča!"

Oh, moj bog, kaj bi se lahko zgodilo, če bi —"

"Ja, to ne bi bila malenkost, če bi v resnici Elizabeta Wilson še živela?" reče Jozua z diabolčnim nasmehom, in pogleda Armenijo, "ja, ja Mylady, potem bi bil Sir Edward, soprogo dveh žensk! To bi bila jako neljuba komedija! Bila bi tragična, povsem redka zagonevka! Toda reči vam smem, ne bojte se nič Mylady! Zanesite se na mojo premeteno moč!"

"To bom tudi storila Mylord, ker vidim, da si jaz o ti zamotani zadevi ne morem drugače pomagati kakor, da se zanesem popolnoma na vaše nasvete," odgovori Armenia, in nato opiše natančno Jozuatu oni kraj kjer se nahaja kočica one stare zgrbane zamorke.

"Dobro Mylady, hvala vam lepa," konča Jozua pogovor z Armenijo. Postal je dobri za-

veznik medtem časom ko se ni nahajal Edward v palači od Armenije, "jaz vem sedaj vse, kar mi je potrebno!"

"Prosim pa vas, da se požurite stvar razrešiti Mylord, ker mene jako mučijo te misli, da ima še ena druga ženska vse pravice do mojega, edino mojega ljubega moža, pri takih mislih se mi pretresajo vsi živci v mojemu telesu," odgovori Armenia vsa razburjena, in videlo se ji je, kako se bojuje v notranjščini! Izročite hitro to ničvredno lahkoživko oblastim, da jo doseže zaslužena kazen! To je nekaj nezaslišnega, kako gorje lahko izzove ta ničvrednica! In kako podla so njena mnenja! Prosim vas, skrbite predvsem, da se ji kakor hitro je mogoče otroka odvzame Mylord, samo otroka, po katerem tako strašno koprni Sir Edward in kateri naj bi potem zavedno tukaj ostal!" —

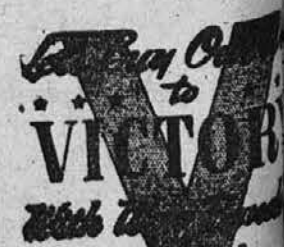
Tekmovalka
V neki izmed najlepših ulic San Francisca se nahaja velika hiša, v kateri stanuje bogati državni odvetnik Stuart.

Ta državni odvetnik je bil jako odličen in resen mož v starosti kakih štirideset let. Nosil je dolgo, jako negovano brado in je imel obraz, na katerem se mu je lahko videla zadovoljnost in mirna resnost. Sedel je jako udobno v naslonjaču in prebiral neki spis, ko nenadoma nekdo potrka.

Neki njegov pisar vstopi in

naznani Mr. Jozua Wilson Stuart da skozi poklopi glave znamenje pisarja pripravljen sprejeti naznani.

Nato odpre pisar vrata (Dalje prihodnjič)

*** FAT FACTS ***

BILLIONS OF POUNDS OF OILS AND FATS ARE REQUIRED TO KEEP OURS... "THE FIGHTINGEST AND BEST EQUIPPED ARMY IN THE WORLD."

ON THE WAR FRONTS AND ON THE HOME FRONT YOUR USED KITCHEN FAT IS STILL URGENTLY NEEDED TO MAKE THOUSANDS OF ESSENTIAL PRODUCTS!

YOUR USED KITCHEN FATS GO INTO CUTTING AND COOLING LIQUIDS AND DIE-PRESS LUBRICANTS NEEDED IN OUR MACHINE SHOPS. GET CASH & POINTS FOR USED FATS.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jam
Vam in Vašim Otrokom

**KRANJSKO-SLOVENSKA
KATOLIŠKA JEDNOTA**

Najstarejša slovenska podporna organizacija
v Ameriki... Posluje že 51. leto

Članstvo 39,200 Premoženje \$5,500

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 128.43%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši in nadosolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne poškodbe, operacije, bolezni in onemoglost.

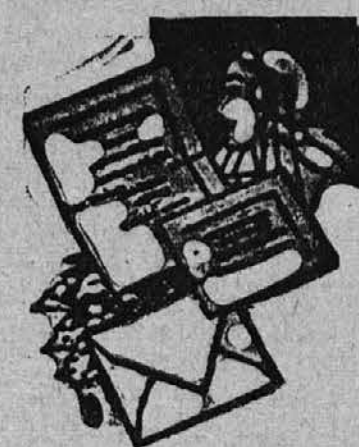
K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 65. let, otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še niste člani, lahko te mogočine in bogate katoliške podpore organizacije pridobite tudi se in pristopi tako!

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. Joliet

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave. HENDERSON

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

**NE POZABITE NAJPREDJ POGLEDATI
V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!**

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA
INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

**VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM
DNEVNIKU IŠČEJO... POMOČ!**

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli
tozadevni oglas v Ameriški Domovini